

**Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright
MPP2019, Năm học 2017 - 2018
Học kỳ Xuân**

**PHÁT TRIỂN VÙNG VÀ ĐỊA PHƯƠNG
(4 tín chỉ)**

Nhóm giảng viên

Giảng viên:	Huỳnh Thế Du	E-mail: du.huynh@fuv.edu.vn
	Nguyễn Xuân Thành	E-mail: thanh.nguyen@fuv.edu.vn
Trợ giảng:	Hoàng Tú Uyên	E-mail: hoangtuuyen@gmail.com

Giờ lên lớp

Sáng Thứ Ba và Thứ Năm: 10:15 – 11:45.

Giờ trực văn phòng

	Thứ 2	Thứ 3	Thứ 4	Thứ 5	Thứ 6
Huỳnh Thế Du	15:30-17:30		15:30-17:30		
Nguyễn Xuân Thành		15:30-17:30		15:30-17:30	
Hoàng Tú Uyên		17:00-18:30		17:00-18:30	

Mục tiêu của môn học và phương pháp giảng dạy

Đây là môn học về năng lực cạnh tranh và phát triển kinh tế nhìn từ góc độ kinh tế học vi mô. Môn học sẽ giúp học viên trả lời câu hỏi: Làm thế nào một đơn vị hay tổ chức (chính quyền trung ương, chính quyền địa phương, các cụm ngành, hiệp hội ngành nghề v.v.) xây dựng năng lực cạnh tranh của một vùng hay địa phương để đạt được các mục tiêu phát triển của mình.

Cụ thể, sau khóa học, học viên được kỳ vọng có khả năng:

- Phân tích và đánh giá hiện trạng kinh tế - xã hội và năng lực cạnh tranh của một vùng, tỉnh hay thành phố
- Đánh giá điểm mạnh, điểm yếu, tiềm năng phát triển và thách thức đối với các ngành kinh tế của một vùng, tỉnh hay thành phố
- Áp dụng các mô hình và nguyên lý phát triển vùng và địa phương để hoạch định chiến lược phát triển kinh tế cho một vùng, tỉnh hay thành phố ở Việt Nam
- Tham gia thảo luận, đóng góp, và phản biện đối với các chương trình, chiến lược phát triển vùng và địa phương ở Việt Nam.

Phương pháp chính của môn học là sử dụng các tình huống nghiên cứu, chủ yếu lấy từ thư viện tình huống nghiên cứu của Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright/Trường Chính sách công và Quản lý Fulbright và Trường Kinh doanh Harvard. Trước mỗi buổi học, học viên cần đọc và chuẩn bị kỹ tình huống nghiên cứu vì trọng số điểm cho phần tham gia trên lớp rất cao. Kết thúc khóa học, học viên sẽ thực hiện một dự án nhóm với nhiệm vụ chính là đánh giá năng lực cạnh tranh của một đơn vị, tổ chức và đưa ra các khuyến nghị cho đơn vị, tổ chức đó.

Mô tả nội dung môn học

Môn học được chia thành ba phần. Trong phần I, học viên sẽ làm quen với các khái niệm cơ bản và khung phân tích của kinh tế học vi mô về năng lực cạnh tranh. Phần này bắt đầu bằng định nghĩa năng lực cạnh tranh và thảo luận các yếu tố quyết định năng lực cạnh tranh. Sau đó, các khái niệm này sẽ được minh họa thông qua tình huống nghiên cứu đầu tiên của môn học trong đó học viên sẽ ứng dụng khung phân tích tổng quát vào việc phân tích tính cạnh tranh quốc gia.

Trong phần II, học viên sẽ làm quen với một công cụ phân tích quan trọng – được gọi là “mô hình kim cương,” và một khái niệm then chốt – cụm ngành (industrial cluster). Mô hình kim cương là một phương pháp hữu ích để phân tích các thuộc tính lợi thế cạnh tranh của một đơn vị, tổ chức. Các thuộc tính này bao gồm các điều kiện đầu vào, như cầu, các ngành liên quan và hỗ trợ, chiến lược, cơ cấu và sự cạnh tranh của doanh nghiệp. Theo Porter, một cụm ngành được định nghĩa là “một nhóm công ty và các tổ chức liên kết gần gũi với nhau về mặt địa lý trong một lĩnh vực cụ thể, kết nối với nhau bởi những điểm tương đồng với và tương hỗ cho nhau.” Khái niệm cụm ngành tiêu biểu cho một phương thức tư duy về cách thức phối hợp, xây dựng, và nâng cao năng lực cạnh tranh của một nền kinh tế (quốc gia, khu vực hay địa phương) thông qua việc gia tăng năng suất và hiệu quả hoạt động, kích thích và thúc đẩy đổi mới, và tạo điều kiện thuận lợi cho sự ra đời các doanh nghiệp mới.

Phần III được dành để thảo luận về chiến lược kinh tế với các phạm vi khác nhau (quốc gia, vùng và địa phương) và cho các loại nền kinh tế khác nhau ứng với các trình độ phát triển khác nhau (tiên tiến, đang phát triển, và chuyển đổi). Lợi thế cạnh tranh nằm trong chuỗi giá trị, và chiến lược là một phương tiện phối hợp để đề ra ưu tiên, xác định cấu hình và liên kết các hoạt động trong chuỗi giá trị với nhau. Cho đến cuối phần này, học viên sẽ nhận thức được rằng, để thúc đẩy năng lực cạnh tranh và phát triển kinh tế, nhiều hoạt động phải được thực hiện đồng thời trên nhiều mặt trận, từ việc nâng cao mức độ tinh xảo của doanh nghiệp cho đến sự phát triển cụm ngành cho đến cải thiện chất lượng môi trường kinh doanh. Tuy nhiên, do nguồn lực có hạn, không thể đạt được tiến bộ đồng thời trên mọi mặt trận, và do đó phải đưa ra các quyết định có tính chiến lược để khai thác những lợi thế cạnh tranh mạnh nhất, đồng thời khắc phục những mối liên kết yếu nhất cản trở năng suất. Học phần này cũng sẽ giúp học viên đi sâu nghiên cứu

về các khía cạnh khác nhau về năng lực cạnh tranh của Việt Nam ở cấp độ vùng và địa phương với các nghiên cứu tình huống về phát triển kinh tế địa phương đại diện cho ba miền Bắc, Trung, và Nam.

Yêu cầu đối với học viên

Đây là một môn học mang tính thực hành và ứng dụng cao. Trong quá trình học, học viên cần tranh thủ mọi cơ hội cả bên trong cũng như bên ngoài lớp học, để áp dụng các khái niệm và khung phát triển Kinh tế học vi mô về năng lực cạnh tranh.

Học viên nên đến lớp một cách chuyên cần, hoàn tất các yêu cầu của môn học, bao gồm các bài tập và dự án nhóm. Môn học này rất chú trọng đến sự tham gia và thảo luận của học viên trong các bài giảng và tình huống nghiên cứu. Học viên sẽ phải nộp ba bài viết phân tích tình huống.

Một nội dung quan trọng của môn học là dự án nhóm. Đây là một cơ hội để học viên áp dụng các khái niệm cơ bản vào việc xây dựng chiến lược cạnh tranh cho một đơn vị, tổ chức cụ thể. Trong khi thực hiện dự án này, các nhóm phải báo cáo định kỳ cho nhóm giảng viên về đề tài, nội dung và tiến độ dự án. Đồng thời, nhóm giảng viên sẽ mời các diễn giả đến thảo luận các chủ đề Kinh tế học vi mô về năng lực cạnh tranh, đặc biệt là những lĩnh vực mà học viên cần thêm thông tin trong quá trình thực hiện dự án.

Để bảo đảm quá trình này được hoàn tất đúng thời hạn, dưới đây là những thời hạn mà các nhóm phải tuân theo:

- 12/03: Hạn chót đăng ký nhóm và địa điểm dự án
- 13/03: Công bố nhóm và địa điểm dự án
- 19/03: Nộp đề cương sơ khởi
- 09/04: Nộp đề cương chi tiết
- 19-20/04: Đi thực địa
- 14/05: Nộp bản thảo lần thứ nhất
- 04/06: Nộp bài viết và bài trình bày powerpoint

Tất cả bài tập đều có hạn nộp là 08:20, áp dụng cho cả bản in lẫn bản điện tử, trừ khi có hướng dẫn khác. ***Các quy định về nộp bài, khiếu nại, đạo văn, gian lận trong làm bài, hay các trường hợp đặc biệt khác được quy định trong Sổ tay học viên.***

Chấm điểm

Mỗi học viên sẽ được đánh giá dựa trên chất lượng tham gia vào việc thảo luận tình huống, bài viết và thuyết trình. Cụ thể ra, điểm của học viên sẽ được tính như sau:

- Tham gia thảo luận: 30%
- Bài viết tình huống: 20%
- Dự án nhóm: 50%

Tài liệu tham khảo

- Porter, Micheal E. (2008). *On Competition*, The Harvard Business Review Book Series, The Updated and Expanded Edition.
- Porter, Micheal E. (1998). *Lợi thế cạnh tranh quốc gia*, Nhà xuất bản Trẻ và Tủ sách Doanh trí. Dịch từ nguyên bản tiếng Anh *Comparative Advantage of Nations*, The Free Press, a Division of Simon & Schuster Inc., Second edition.

PHẦN 1: KINH TẾ HỌC VI MÔ VỀ NĂNG LỰC CẠNH TRANH

TUẦN 1

- Bài giảng 01** Thứ Ba, 27/02 *Nguyễn Xuân Thành*
- Chủ đề** Khung lý thuyết: Định nghĩa năng lực cạnh tranh và các yếu tố quyết định năng lực cạnh tranh
- Bài đọc**
1. *Về Cạnh Tranh*, Chương 6, trang 1-8, Chương 2
(*On competition*, chapter 6, p155-166)
  2. Diễn đàn Kinh tế Thế giới, 2018. Báo cáo Năng lực Cạnh tranh Toàn cầu 2017-2018.
(*World Economic Forum, 2018. Global Competitiveness Report 2017-2018*)

- Tình huống 01** Thứ Năm, 01/03 *Nguyễn Xuân Thành*
- Chủ đề** Chiến lược cạnh tranh
- Bài đọc**
1. NCTH: Solvell và Porter, 2008. Phần Lan và Nokia: Tạo ra nền kinh tế cạnh tranh nhất thế giới
(*Finland and Nokia: Creating the world's most competitive economy*, 9-702-427)
  2. *Về Cạnh Tranh*, Chương 2
(*On competition*, chapter 2)

TUẦN 2

- Bài giảng 02** Thứ Ba, 06/03 *Huỳnh Thế Du*
- Chủ đề** Khung lý thuyết: Năng lực cạnh tranh, việc làm, thu nhập và ngân sách
- Bài đọc** Huỳnh Thế Du, 2018. Mục tiêu phát triển của địa phương
- Tình huống 02** Thứ Năm, 08/03 *Huỳnh Thế Du*
- Chủ đề** Kinh tế Tây Ninh từ góc nhìn thu nhập, việc làm và ngân sách
- Bài đọc** NCTH: Tây Ninh (A)

TUẦN 3

Tình huống 03 Thứ Ba, 13/03 *Thỉnh giảng: Vũ Thành Tự Anh*

Chủ đề Phân tích năng lực cạnh tranh quốc gia của Việt Nam

- Bài đọc**
1. NCTH: Porter và Ketels, 2013. Việt Nam: Duy trì đà tăng trưởng của một con hổ châu Á
(*Vietnam: Sustaining the Growth of an Asian Tiger*, 9-713-480)
  2. Viện Nghiên cứu và Quản lý Kinh tế Trung ương và Trường Chính sách công Lý Quang Diệu, 2010. Báo cáo năng lực cạnh tranh Việt Nam 2010.

Bài giảng 03 Thứ Năm, 15/03

Nguyễn Xuân Thành

Chủ đề Nhận dạng địa phương

Bài đọc Phan Chánh Dưỡng, 2015. Nhận dạng địa phương

TUẦN 4

Tình huống 04 Thứ Ba, 20/03

Huỳnh Thế Du

Chủ đề Phân tích năng lực cạnh tranh địa phương

Bài đọc NCTH: Năng lực cạnh tranh Vĩnh Phúc

Bài giảng 04 Thứ Năm, 22/03

Nguyễn Xuân Thành

Chủ đề Mô hình kim cương

Bài đọc *Về Cạnh tranh*, Chương 6, trang 8-21
(*On competition, chapter 6, p166-195*)

PHẦN 2: ĐỊA ĐIỂM VÀ CỤM NGÀNH

TUẦN 5

Bài giảng 05 Thứ Ba, 27/03 *Nguyễn Xuân Thành*

Chủ đề Cụm ngành và phát triển cụm ngành

Bài đọc 1. *Về Cạnh tranh*, Chương 7
(*On competition, chapter 7*)

2. Shahid Yusuf, Sự trỗi dậy của các cụm ngành ở châu Á, Chương 1.

Tình huống 05 Thứ Năm, 29/03

Huỳnh Thế Du

Chủ đề Cụm ngành và phát triển cụm ngành ở nền kinh tế tiên tiến

Bài đọc NCTH: Porter và Bond, 2013. Cụm ngành rượu vang California
(*California Wine Cluster*, 9-799-124)

TUẦN 6

Đọc tài liệu và làm dự án nhóm (không có lớp)

TUẦN 7

Thi giữa kỳ (không có lớp)

TUẦN 8

Tình huống 06 Thứ Ba, 17/04

Nguyễn Xuân Thành

Chủ đề Cụm ngành và phát triển cụm ngành ở nền kinh tế đang phát triển

Bài đọc NCTH: Ketelhohn và Porter, 2013. Xây dựng cụm ngành: Điện tử và công nghệ thông tin ở Costa Rica
(*Building a Cluster: Electronics and Information Technology in Costa Rica*, 9-703-422)

Đi thực địa Thứ Năm và thứ Sáu, 19-20/04

Chủ đề Nghiên cứu thực địa cho dự án nhóm

TUẦN 9

- Bài giảng 06** Thứ Ba, 24/04 *Huỳnh Thế Du*
- Chủ đề** Khu công nghiệp và khu kinh tế
- Bài đọc** Huỳnh Thế Du và đồng tác giả, 2015. Từ khu kinh tế đến liên kết vùng: Tạo đột phá thể chế.
-
- Bài giảng 07** Thứ Năm, 26/04 *Nguyễn Xuân Thành*
- Chủ đề** Các thể chế hỗ trợ hợp tác
- Bài đọc** 1. NCTH: Porter và Emmons, 2003. Các thể chế để hợp tác: Tổng quan.
(*Institutions for Collaboration: Overview*, 9-703-436)
2. NCTH: Porter và Emmons, 2006. Hiệp hội công nghiệp chất dẻo Colombia
(*Asociación Colombiana de Industrias Plásticas*, 9-703-437)
-

PHẦN 3: CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN KINH TẾ VÙNG VÀ ĐỊA PHƯƠNG

TUẦN 9

- Bài giảng 08** Thứ Năm, 03/05 *Nguyễn Xuân Thành*
- Chủ đề** Chiến lược phát triển kinh tế quốc gia, vùng và địa phương
- Bài đọc** Lợi thế cạnh tranh quốc gia, Chương 1
(*Comparative Advantage of Nations*, Chapter 1)
-

TUẦN 10

- Tình huống 07** Thứ Ba, 08/05 *Nguyễn Xuân Thành*
- Chủ đề** Chiến lược phát triển kinh tế quốc gia
- Bài đọc** NCTH: Porter, Neo và Ketels, 2013. Tái thiết Singapore
(*Porter, Neo and Ketels, 2013. Remaking Singapore*, 9-710-483)
-
- Tình huống 08** Thứ Năm, 10/05 *Nguyễn Xuân Thành*
- Chủ đề** Chiến lược phát triển kinh tế vùng
- Bài đọc** NCTH: Porter, 2009. Bang Connecticut: Chiến lược phát triển kinh tế
(*The State of Connecticut: Strategy for Economic Development*, 9-703-426)
-

TUẦN 13

Tình huống 09	Thứ Ba, 15/05	<i>Huỳnh Thế Du</i>
Chủ đề	Phát triển kinh tế ở vùng sâu vùng xa	
Bài đọc	NCTH: Hà Giang	
Tình huống 10	Thứ Năm, 17/05	<i>Huỳnh Thế Du</i>
Chủ đề	Phát triển kinh tế vùng duyên hải	
Bài đọc	NCTH: Bình Định	

TUẦN 14

Tình huống 11	Thứ Năm, 22/05	<i>Huỳnh Thế Du</i>
Chủ đề	Phát triển kinh tế tại một tỉnh tiếp giáp trung tâm kinh tế lớn	
Bài đọc	NCTH: Tây Ninh (B)	
Tình huống 12	Thứ Ba, 24/05	<i>Nguyễn Xuân Thành</i>
Chủ đề	Thu hút đầu tư	
Bài đọc	<ol style="list-style-type: none"> NCTH: Alcácer & Herman, 2013, Intel: Quyết định chiến lược trong việc chọn địa điểm nhà máy lắp ráp và kiểm định mới (<i>Alcácer & Herman, Intel: Strategic Decisions in Locating a New Assembly and Test Plant, 9-713-406</i>) FUV, 2018, Báo cáo đánh giá tác động 10 năm đầu tư của Intel tại Việt Nam, 2006-2016.	

TUẦN 15

Thứ Tư, 06/06, 13:30 – 17:30
Báo cáo dự án nhóm
